

**Ministerul Educației al Republicii Moldova
Agenția de Asigurare a Calității**

**Limba și literatura română
Programa pentru examenul de absolvire a gimnaziului,
anul de studii 2014-2015**

Autori:

Cosovan Olga, dr. conf.univ., UPSC *Ion Creangă*

Cartaleanu Tatiana, dr.conf.univ., UPSC *Ion Creangă*

Jitari Mariana, profesor, grad didactic superior, LT *Spiru Haret* din Chișinău

Grama Tomiță Angela, profesor, grad didactic superior, LT *Mihai Eminescu* din Chișinău

Recenzenți:

Orehovschi Sergiu, profesor, grad didactic superior, LT *Spiru Haret* din Chișinău

Florea Margareta, profesor, grad didactic I, LT *Mihail Sadoveanu* din Călărași

Condrea Ion, profesor, grad didactic superior, LT *Ion Inculeț* din s. Vorniceni, m. Strășeni

1. PRELIMINARI

Programa pentru examenul de absolvire a gimnaziului la limba și literatura română este elaborată în baza Curriculumului modernizat la limba și literatura română pentru clasele a V-a – a IX-a (2010). Programa are drept scop evaluarea obiectivă a elevilor la finele ciclului gimnazial, prin aplicarea cerințelor unice față de competențele absolvenților clasei a IX-a.

Programa este destinată profesorilor, elevilor, managerilor instituțiilor de învățământ, specialiștilor de la Direcțiile raionale /municipale de învățământ, tineret și sport, părinților etc.

2. STATUTUL DISCIPLINEI

În cadrul examenelor de absolvire a gimnaziului examenul la limba și literatura română este susținut în scris, de către toți absolvenții școlilor cu instruire în limba română. Timpul de realizare a testului de examen este 120 de minute.

Testul conține 12 itemi, dintre care 4 itemi vizează textele literare și nonliterare, 4 itemi țin de practica rațională și funcțională a limbii, 4 itemi se referă la varii aspecte de cultură a comunicării.

3. COMPETENȚELE TRANSDISCIPLINARE PENTRU TREAPTA GIMNAZIALĂ DE ÎNVĂȚĂMÎNT INCLUD:

- Competențe de comunicare în limba de instruire.
- Competențe de învățare/de a ști să înveți.

- Competențe de autocunoaștere și autorealizare.
- Competențe interpersonale, civice, morale.
- Competențe culturale și interculturale.
- Competențe acțional-strategice.
- Competențe de comunicare într-o limbă străină.
- Competențe digitale, în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicaționale.
- Competențe antreprenoriale.
- Competențe de bază în matematică, științe și tehnologie.

4. COMPETENȚELE SPECIFICE ALE DISCIPLINEI ȘCOLARE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ, DERIVATE DIN COMPETENȚELE-CHEIE:

1. Utilizarea diverselor strategii de informare/documentare, în vederea abordării eficiente a comunicării orale și scrise.
2. Aranjarea/ordonarea în pagină sau în formular standardizat a textului propriu/produs.
3. Rezumarea textelor literare și nonliterare.
4. Organizarea/desfășurarea/utilizarea diverselor strategii de învățare autonomă a limbii, prin observare directă și exersare.
5. Elaborarea și realizarea spontană, fluentă, exactă a diverselor acte de comunicare orală și scrisă.
6. Explicarea funcționării sistemului fonetic, lexical, gramatical al limbii române.
7. Respectarea normei ortografice, ortoepice, semantice, gramaticale, punctuaționale, stilistice a limbii române literare.
8. Lectura, audierea și interpretarea textelor literare și nonliterare, în limita standardelor de conținut.
9. Operaționalizarea terminologiei lingvistice și literare, în limita standardelor de conținut.
10. Valorificarea mijloacelor expresive ale limbii române literare, în diferite situații de comunicare orală și scrisă.
11. Manipularea suporturilor audiovizuale și informatice în calitate de surse sau mijloace de învățare a limbii de instruire.
12. Respectarea etichetei verbale în orice situație de comunicare orală și scrisă.
13. Producerea textelor care reflectă propriile experiențe senzoriale, idei, judecăți, opinii, argumente.
14. Identificarea propriilor atitudini, nevoi și puncte vulnerabile în diferite situații de comunicare orală și scrisă.
15. Exprimarea adecvată a propriei identități, prin conștientizarea apartenenței la comunitatea lingvistică a vorbitorilor de limbă română.

V. CONEXIUNI EVALUATIVE

DOMENIUL: *Textul literar și nonliterar*

COMPETENȚA SPECIFICĂ: **8. Lectura, audierea și interpretarea textelor literare și nonliterare, în limita standardelor de conținut**

Subcompetențele	Obiectivele de evaluare Elevul va demonstra că este capabil:
Interpretarea textului liric, a textului epic (narațiune, descriere).	<ul style="list-style-type: none"> • să citească independent un text artistic / fragment de text, cu limita de volum 400 cuvinte, în timpul evaluării, demonstrând înțelegerea lui prin răspunsuri la întrebări; • să înțeleagă la lectură independentă un text nonliterar (științific, publicistic, oficial), procesînd informația conform cerințelor specifice; • să descifreze semnificația unor îmbinări sau enunțuri în textul citit independent; • să interpreteze în limita unui enunț semnele marcate în text; • să-și argumenteze răspunsul la întrebări, prin referințe la text; • să raporteze textele și fragmentele de texte literare la genuri și specii, în limita standardelor de conținut; • să determine stilul funcțional și tipul textului (pentru textele nonliterare), aducînd argumente valide; • să citeze, integral sau fragmentar, oral și în scris, textele literare memorate, în limita volumului stipulat de curriculum; • să demonstreze cunoașterea unor texte literare studiate sau citite independent, utilizîndu-le pentru exemplificarea unor opinii, atitudini.
Comentarea textului liric, a fragmentului de text epic sau dramatic.	<ul style="list-style-type: none"> • să comenteze, în limita de 5-7 rînduri, un text scurt (proverb, maximă, citat); • să realizeze un comentariu poetic al versurilor marcate într-o poezie lirică studiată; • să comenteze figurile de stil marcate într-un text liric; • să realizeze un comentariu literar al unei strofe dintr-un text poetic nestudiat / al textului în întregime (textul nu va avea mai mult de 4 strofe); • să comenteze cronotopul unui text narativ citit independent; • să realizeze, în limita propusă, comentariul unui dialog dintr-un text dramatic dat.

COMPETENȚA SPECIFICĂ: 3. Rezumarea textelor literare și nonliterare.

Subcompetențele	Obiectivele de evaluare Elevul va demonstra că este capabil:
Rezumarea esenței unui text citit independent/a unui eveniment/a unei întâmplări/a unei emisiuni TV; a unui film/spectacol.	<ul style="list-style-type: none"> • să prezinte cerințele specifice pentru rezumat; • să expună rezumativ, oral sau în scris, textele narative studiate și secvențele indicate ale acestora, respectând raportul de 1:3; • să rezume textul dat (volum max. 400 cuvinte), citit independent, în raport cantitativ de 1:3; • să expună rezumativ o secvență din textul citit independent, conform cerințelor specifice (un anumit alineat, un moment al subiectului, un răspuns la o întrebare din interviu etc.); • să expună esența unei emisiuni urmărite / a unui episod din filmul vizionat; • să prezinte rezumativ un eveniment / o întâmplare la care a asistat.
Rezumarea unui text nonliterar, în limita de 100-120 de cuvinte.	<ul style="list-style-type: none"> • să reformuleze rezumativ un text funcțional dat (anunț, invitație, instrucțiune, rețetă). • să expună rezumativ, în text coerent, texte funcționale studiate, cu care contactează cotidian în viața școlară (de exemplu, orarul pentru o zi a săptămânii, un anunț, instrucțiunile de tehnică a securității în laborator etc.); • să rezume în scris un articol de enciclopedie; • să rezume textual un reportaj propus (vizionat, audiat, citit) la prima vedere; • să rezume esența unei știri tv.

COMPETENȚA SPECIFICĂ: 9. Operaționalizarea terminologiei lingvistice și literare, în limita standardelor de conținut.

Subcompetențele	Obiectivele de evaluare Elevul va demonstra că este capabil:
Integrarea adecvată, conștientă a terminologiei lingvistice și literare în textul produs.	<ul style="list-style-type: none"> • să prezinte actele comunicării verbale proprii în termenii conținuturilor curriculare (emițător, receptor, cod, canal, mesaj); • să definească / să exemplifice, conform cerințelor specifice, termenii lingvistici și literari, în limita standardelor de conținut; • să interpreteze faptele disparate de limbă, marcate în

	<p>texte coerente;</p> <ul style="list-style-type: none"> • să realizeze analiza gramaticală a secvențelor propuse / marcate în textul coerent, conform cerințelor specifice; • să integreze în discursul propriu termenii lingvistici și literari solicitați; • să utilizeze adecvat codurile verbale, simbolice și grafice ale materiilor școlare studiate.
Aplicarea instrumentarului de interpretare a textului.	<ul style="list-style-type: none"> • să interpreteze textul narativ /poezia lirică la prima vedere, aplicînd algoritmul și terminologia adecvată, în limita standardelor de conținut; • să utilizeze corect și coerent, în discursul analitic, termenii științifici (lingvistici și literari) adecvați, conform subiectului /sarcinii.

COMPETENȚA SPECIFICĂ: 5. Elaborarea și realizarea spontană, fluentă, exactă a diverselor acte de comunicare orală și scrisă.

Subcompetențele	Obiectivele de evaluare Elevul va demonstra că este capabil:
Elaborarea și lansarea unui discurs (de felicitare, impresie personală, pe o temă dată, alocuțiune, discurs motivațional în stil publicistic).	<ul style="list-style-type: none"> • să formuleze, în enunțuri nominative, interogative sau în îmbinări de cuvinte punctele unui plan de idei, elaborat în vederea producerii textului coerent solicitat; • să producă un text coerent de felicitare, conform cerințelor specifice și limitei de întindere indicate; • să-și exprime, în text coerent, impresiile și punctul de vedere asupra unei probleme, aducînd 2 argumente; • să țină un discurs pregătit anterior, în limita de 3-5 minute; • să-și elaboreze în scris intervenția de 1 min. într-o discuție controversată, la un subiect accesibil ca vîrstă; • să-și elaboreze CV-ul; • să redacteze scrisori / mesaje electronice / alte texte, în limita standardelor de conținut, în parametri indicați; • să se prezinte în scris, în limita de 1 pagină.
Realizarea spontană, fluentă, exactă a unei descrieri orale (de interior, de obiecte, de ființe, de activități).	<ul style="list-style-type: none"> • să descrie în text coerent obiecte cunoscute, expuse la vedere; • să-și prezinte în text coerent descriptiv locul de studii sau de trai; • să descrie o persoană din cercul de prieteni sau din familie, în limita de 100-120 de cuvinte; • să descrie, în spațiul dat (7-10 rînduri), algoritmul strategiei de documentare pe care a aplicat-o recent;

	<ul style="list-style-type: none"> • să-și descrie activitatea preferată, specificând ordinea operațiilor.
Utilizarea formulelor de inițiere, menținere și încheiere a unui dialog (susținut direct cu o altă persoană; susținut la telefon.	<ul style="list-style-type: none"> • să răspundă la întrebările adresate de un coleg un profesor / un evaluator extern în procesul activității didactice la clasă / în cadrul evaluării / în interviuri; • să susțină un dialog cu un coleg, timp de 5-7 minute, la un subiect dat, cunoscut anterior; • să se încadreze în jocul de rol / să-și asume un rol, construind o comunicare adecvată sarcinii; • să utilizeze formulele inițiale / finale adecvate pentru un dialog, în funcție de interlocutor; • să aleagă formulele adecvate de adresare în contexte date; • să includă, în textul propriu scris, formulele de adresare, de salut, de încheiere, potrivite situației de comunicare; • să comenteze erorile (gafele) în raport cu eticheta verbală, într-un text dat.

COMPETENȚA SPECIFICĂ: 13. *Producerea textelor care reflectă propriile experiențe senzoriale, idei, judecăți, opinii, argumente.*

Subcompetențele	Obiectivele de evaluare Elevul va demonstra că este capabil:
Reflectarea propriei experiențe într-o pagină de jurnal, într-un text reflexiv despre o experiență proprie.	<ul style="list-style-type: none"> • să completeze pagini de jurnal / jurnal reflexiv; • să prezinte o listă de texte literare citite, menționând autorul și titlul exact; • să-și exprime, în text propriu coerent, atitudinea față de valorile promovate în textele literare studiate; • să identifice valorile promovate de textele literare, citite independent; • să-și verbalizeze starea afectivă postlectorală (după lectura independentă a textului); • să producă texte reflexive privind impactul lecturii asupra formării sale personale.

• **Domeniul *Practica rațională și funcțională a limbii***

COMPETENȚA SPECIFICĂ: 4. *Organizarea /desfășurarea/utilizarea diverselor strategii de învățare autonomă a limbii, prin observare directă și exersare.*

Subcompetențele	Obiectivele de evaluare Elevul va demonstra că este capabil:
Utilizarea dicționarului în scopul formării abilității de învățare a limbii.	<ul style="list-style-type: none"> • să numească exact 5 dicționare ale limbii române, pe care le utilizează pentru documentare;

	<ul style="list-style-type: none"> • să găsească, în sursele de documentare tipărite sau electronice, informația lexicografică solicitată; • să extragă din articolul dat de dicționar o informație specifică, în conformitate cu cerința; • să descrie, în text coerent, modul de soluționare a problemelor de exprimare corectă / scriere corectă în limba română; • să facă uz de dicționarele adecvate pentru soluționarea unor probleme de limbaj; • să citească/să interpreteze independent articolele din dicționarele lingvistice școlare și dicționarele enciclopedice; • să construiască definiții corecte din punct de vedere științific pentru noțiunile uzuale; • să dea exemple de cuvinte uzuale, termeni, îmbinări, locuțiuni ale limbii române, conform cerințelor specifice; • să definească sensul cuvintelor uzuale ale limbii române; • să raporteze unitățile de vocabular la termeni generici / domenii/ cîmpuri lexicale; • să numească 5-7 unități de vocabular al limbii române, asimilate recent; • să definească sensul neologismelor care numesc obiecte uzuale, familiare în viața cotidiană; • să illustreze în contexte adecvate sensul neologismelor date.
Integrarea achizițiilor linguale în propriul cod verbal.	<ul style="list-style-type: none"> • să elaboreze liste de termeni asimilați în procesul studiilor la materiile școlare indicate; • să utilizeze corect termenii științifici asimilați, în acte de comunicare orală și scrisă; • să descrie la concret, în text coerent, 7-10 achiziții lexicale proprii într-o perioadă semnificativă (semestru, an de școlarizare); • să includă în contexte potrivite termenii și expresiile asimilate la materiile școlare, din mass-media, lecturi literare.

COMPETENȚA SPECIFICĂ: 14. Identificarea propriilor atitudini, nevoi și puncte vulnerabile în diferite situații de comunicare orală și scrisă.

Subcompetențele	Obiectivele de evaluare Elevul va demonstra că este capabil:
Autoevaluarea propriilor competențe de comunicare.	<ul style="list-style-type: none"> • să-și prezinte, în text coerent, punctele forte în exersarea comunicării lingvistice;

	<ul style="list-style-type: none"> • să analizeze propriul progres în studiul limbii române în perioada unui an școlar / a treptei gimnaziale; • să sintetizeze strategia pe care o aplică în vederea dezvoltării vocabularului activ; • să traseze un plan de activități (3-5 puncte) necesare pentru ameliorarea comunicării în cadrul lecțiilor.
--	--

COMPETENȚA SPECIFICĂ: 6. Explicarea funcționării sistemului fonetic, lexical, gramatical al limbii române.

Subcompetențele	Obiectivele de evaluare Elevul va demonstra că este capabil:
Integrarea achizițiilor lingvistice în comentariul literar produs; în textele funcționale produse.	<ul style="list-style-type: none"> • să prezinte în sistem elementele sistemului fonetic; • să ilustreze relațiile de sens și de formă între cuvintele limbii române; • să utilizeze adecvat terminologia lingvistică asimilată, în limita standardelor de conținut; • să exemplifice prin mostre extrase din textele literare și nonliterare fenomenele și categoriile lingvistice studiate; • să dea exemple uzuale pentru fenomenele și categoriile lingvistice studiate.
Relevarea elementelor fonetice, a expresiilor și cuvintelor noi, a elementelor gramaticale ale limbii în textul studiat.	<ul style="list-style-type: none"> • să efectueze analiza fonetică a cuvintelor limbii române (cu excepția neologismelor neadaptate fonetic și /sau grafic); • să prezinte grafic, utilizând semnele convenționale, structura cuvintelor formate în limba română; • să aplice algoritmul analizei morfologice a părților de vorbire, integral sau parțial, conform cerințelor itemului; • să delimiteze, prin subliniere sau prin sigle, funcțiile sintactice ale cuvintelor în cadrul enunțurilor date; • să desemneze prin termenii adecvați faptele de limbă analizate, în limita standardelor de conținut; • să efectueze analiza sintactică a enunțului complex, delimitând propozițiile, construind schema și determinând funcțiile sintactice ale cuvintelor; • să descrie, în limitele stabilite, sistemul morfologic al limbii române, arătând categoriile specifice fiecărei părți de vorbire; • să definească noțiunile gramaticale din domeniul propoziției/frazei/sintaxei, în limita standardelor de conținut; • să delimiteze / să ilustreze părțile de propoziție și tipurile de propoziții, în limita standardelor de conținut;

	<ul style="list-style-type: none"> • să distingă în exemplele date cazurile de formare în cadrul limbii române a cuvintelor, specificând modul de formare; • să ilustreze prin 3 exemple pentru un cuvânt dat procesul mutației de sens / polisemia; • să comenteze modul de formare a cuvintelor în baza exemplilor date, arătând structura; • să estimeze, aducând 2 argumente, importanța circulației cuvintelor în timp și spațiu pentru dezvoltarea și funcționarea limbii române actuale, în baza exemplilor date.
Comentarea mărcilor stilistice ale unităților de limbă în textele lirice, epice, dramatice.	<ul style="list-style-type: none"> • să comenteze mărcile stilistice ale unităților de vocabular dintr-un text sau fragment de text; • să comenteze valorile semantice și stilistice ale formelor gramaticale, în baza unor texte propuse pentru analiză; • să efectueze analiza lingvistică (fonetică, lexicală, morfologică, sintactică, stilistică) a secvențelor marcate / extrase din text și a textelor de mici dimensiuni în întregime; • să aprecieze specificul de limbă al textelor studiate și propuse pentru lectură independentă.

COMPETENȚA SPECIFICĂ: 7. Respectarea normei ortografice, ortoepice, semantice, gramaticale, punctuaționale, stilistice a limbii române literare.

Subcompetențele	Obiectivele de evaluare Elevul va demonstra că este capabil:
Respectarea normei ortografice, ortoepice, semantice, gramaticale, punctuaționale, stilistice a limbii române literare.	<ul style="list-style-type: none"> • să reproducă / citeze regulile de ortografie și punctuație, în limita standardelor de conținut; • să explice scrierea unor cuvinte, forme, aplicarea semnelor de punctuație în exemplele date, apelând la regulile cunoscute; • să explice opțiunea pentru o formă, în cazul acordului gramatical; • să motiveze preferința pentru un cuvânt în îmbinările sau enunțurile date; • să conjuge verbele limbii române la formele modale /temporale / aspectuale cerute; • să plaseze substantivele, adjectivele, pronumele la formele solicitate; • să scrie corect, la dictare, orice secvență sau text integral; • să aplice / să comenteze aplicarea regulilor de ortografie, acord gramatical, punctuație, redactare stilistică în

	<p>exemplele date;</p> <ul style="list-style-type: none"> • să identifice greșeli de ortografie, punctuație, lexic, stil în secvențele scrise date; • să respecte în textele proprii norma limbii literare în toate manifestările ei; • să țină discursuri orale, în conformitate cu norma limbii literare, inclusiv norma ortoepică.
--	--

COMPETENȚA SPECIFICĂ: 10. Valorificarea mijloacelor expresive ale limbii române literare, în diferite situații de comunicare orală și scrisă.

Subcompetențele	Obiectivele de evaluare Elevul va demonstra că este capabil:
Utilizarea adecvată a mijloacelor expresive ale limbii (sinonime, antonime, figuri de stil) în textul produs (scris/oral).	<ul style="list-style-type: none"> • să enumere 3 resurse expresive ale limbii, pe care poate miza în producerea unui text special (felicitare, invitație, anunț, eseu etc.); • să comenteze valorile expresive ale formelor verbale (moduri, timpuri, aspecte), pronominale, adjectivale; • să prezinte 2 variante lingvistice de exprimare a unei idei (de superlativ, de adresare către o persoană, de formulare a întrebării etc.); • să marcheze, în variantele oferite, secvența cea mai reușită dintr-o serie, în vederea realizării unui act comunicativ specificat.
Valorificarea potențialului expresiv al părților de vorbire (substantiv, adjectiv) în textul produs (scris/oral).	<ul style="list-style-type: none"> • să construiască figurile solicitate de limbaj artistic, în limita standardelor de conținut; • să transforme un text coerent neutru în unul expresiv; • să producă texte coerente expresive și originale, conform cerințelor specifice (discurs, dialog, descriere, narațiune etc.).

COMPETENȚA SPECIFICĂ: 12. Respectarea etichetei verbale în orice situație de comunicare orală și scrisă.

Subcompetențele	Obiectivele de evaluare Elevul va demonstra că este capabil:
Utilizarea normelor elementare de etichetă verbală într-o situație concretă de comunicare.	<ul style="list-style-type: none"> • să propună 3-5 formule de inițiere și încheiere a dialogului, în funcție de persoana cu care dialoghează; • să prezinte 3-5 norme elementare actuale de etichetă verbală;

	<ul style="list-style-type: none"> • să varieze formulele de adresare (2-3) în cadrul unui dialog sau al unei alocuțiuni; • să rezolve probleme simulative de alegere a registrului (pronume personal / de politețe, persoană, număr al formelor verbale) în contexte date; • să se încadreze în jocul de rol, avînd sarcina de a respecta cu fidelitate eticheta verbală; • să redacteze texte funcționale coerente integral sau secvențial, respectînd eticheta verbală.
--	--

COMPETENȚA SPECIFICĂ: 15. Exprimarea adecvată a propriei identități, prin conștientizarea apartenenței la comunitatea lingvistică a vorbitorilor de limbă română.

Subcompetențele	Obiectivele de evaluare Elevul va demonstra că este capabil:
Relatarea despre sine, ca reprezentant al etniei/generației/comunității.	<ul style="list-style-type: none"> • să-și prezinte, oral sau în scris, apartenența etnică; • să susțină un interviu / să completeze un chestionar, specificîndu-și apartenența etnoculturală; • să comenteze, în text coerent, relația pe care o are, prin formare, cu limba și literatura română; • să definească, în termeni semnificativi, cu nume de referință, accepția personalizată a ideii de cultură națională; • să enumere teme / subiecte de interes personal în istoria și cultura română; • să prezinte, în text coerent, o emisiune, o activitate culturală, o publicație care l-a interesat în anii de gimnaziu; • să-și argumenteze preferința pentru lectura unor texte din literatura română, citite independent în perioada studiilor gimnaziale.
Relatarea despre sine, ca vorbitor de limbi (maternă și străine).	<ul style="list-style-type: none"> • să răspundă la întrebări asupra limbii române ca idiom, în limita standardelor de conținut; • să includă informațiile relevante despre limba română ca parte a culturii spirituale a poporului în textele coerente proprii; • să comenteze afirmații ale scriitorilor, ale oamenilor de cultură și ale savanților despre limbă / limba română, făcînd referință la datele oferite de lingvistică, în limita standardelor de conținut; • să includă o serie de texte literare studiate sau citite independent la tema literară <i>Limba română. Patria</i>; • să prezinte grafic, pe axa cronologică, datele relevante

	despre evoluția comunicării în limba română; <ul style="list-style-type: none"> • să includă în textele produse informații corecte din punct de vedere istoric despre originea limbii române.
--	--

- **Domeniul *Cultura comunicării***
- **COMPETENȚA SPECIFICĂ: 1. *Utilizarea diverselor strategii de informare/documentare, în vederea abordării eficiente a comunicării orale și scrise.***

Subcompetențele	Obiectivele de evaluare Elevul va demonstra că este capabil:
Structurarea ideilor pentru realizarea discursului propriu/comentariului/eseului.	<ul style="list-style-type: none"> • să elaboreze planul simplu de idei pentru un discurs la o temă dată; • să prezinte structura unui eseu la o temă dată, incluzând 3 idei de bază; • să formuleze 3 idei de bază pentru comentariul unui catren dat, în ordinea importanței lor; • să numească exact 3-5 surse diferite de documentare pentru elaborarea unui referat, a unei prezentări etc.; • să descrie strategia de documentare la un subiect dat, incluzând 2 surse tipărite și 3 surse electronice; • să prezinte coerent textele specifice noncontinui (hărți, afișe, panouri publicitare, site-uri) drept surse de documentare; • să conspecteze /rezume un articol de cultivare a limbii, o biografie, un text metaliterar de mică întindere; • să reproducă liber, dar fără a denatura sensul, o afirmație dată, incluzând-o în textul propriu.

- **COMPETENȚA SPECIFICĂ: 2. *Aranjarea/ordonarea în pagină sau în formular standardizat a textului propriu/produs.***

Subcompetențele	Obiectivele de evaluare Elevul va demonstra că este capabil:
Plasarea (grafică) în pagină a textului propriu/produs.	<ul style="list-style-type: none"> • să distingă modalitatea corectă de aranjare în pagină din mai multe variante propuse; • să aranjeze corect în pagina de caiet sau test, pe foi A4 răspunsurile scrise la sarcinile date; • să respecte rigorile de aranjare în pagină a textelor funcționale, în limita standardelor de conținut; • să prezinte grafic o informație din domeniul de studiu, pe poster sau pe slide, utilizând scheme, grafice, diagrame

	<p>standard;</p> <ul style="list-style-type: none"> • să descrie verbal cum trebuie aranjate în pagină / pe foaie textele și imaginile constituente ale unui text noncontinuu; • să producă texte funcționale, valorificând potențialul aranjării grafice în pagină (anunțuri, invitații, afișe etc.).
Completarea formularelor tipizate.	<ul style="list-style-type: none"> • să completeze un formular, aranjând corect, cu specificarea caracterelor, informația solicitată; • să completeze prin datele personale un formular, adecvat ca vîrstă și experiență; • să transpună în formularul standardizat informația din legenda dată.

- **COMPETENȚA SPECIFICĂ: 11. Manipularea suporturilor audiovizuale și informatice în calitate de surse sau mijloace de învățare a limbii de instruire.**

Subcompetențele	Obiectivele de evaluare Elevul va demonstra că este capabil:
Selectarea în volum rezonabil a informațiilor necesare (esențiale), utilizînd mijloace audiovizuale/informative.	<ul style="list-style-type: none"> • să descrie verbal modalitatea de accesare și utilizare a diverselor suporturi audiovizuale / informatice; • să demonstreze aplicarea algoritmului dat pentru utilizarea unui suport audiovizual sau informatic; • să relateze, în text coerent, despre utilizarea independentă a suporturilor audiovizuale și informatice; • să estimeze, în text coerent scris sau discurs oral, importanța cunoașterii și utilizării suporturilor audiovizuale și informatice pentru succesul său școlar.
Utilizarea resurselor de dicționare electronice în procesul de învățare a limbii române.	<ul style="list-style-type: none"> • să numească exact și corect resursele informatice (3-5) pe care le utilizează independent pentru învățarea eficientă a limbii române; • să utilizeze redactorul ortografic pentru textele de limbă română, operînd modificările necesare în text.
Redactarea textelor în Word.	<ul style="list-style-type: none"> • să redacteze texte de mesaje și scrisori electronice, respectînd cerințele specifice, legenda etc. ; • să tasteze corect texte coerente, de mică întindere, în programul Word; • să elaboreze slide-uri corecte din punct de vedere lingvistic pentru orice prezentare vizuală.

6. EXEMPLE DE ITEMI/ PROBE PE FIECARE DOMENIU DE CONȚINUT

• Textul literar și nonliterar

Cunoaștere și înțelegere

itemi

- ✓ Numește 5 texte literare, pe care le-ai studiat în clasa a IX-a, specificând numele autorului și titlul exact al lucrării.
- ✓ Definește noțiunea de metaforă, ilustrând-o prin 2 exemple relevante.
- ✓ Citează o strofă din textul poetic preferat, memorat în acest an de studii.
- ✓ Prezintă succint cerințele față de rezumat.
- ✓ Descrie 3 situații diferite, în care e nevoie de redactarea unui anunț.

Aplicare și analiză

itemi

- ✓ Delimitează, prin marcare grafică cu acoladă pe câmp, cauza care modifică situația inițială în textul dat.
- ✓ Extrage din text 3 cuvinte-cheie.
- ✓ Determină tema textului literar dat.
- ✓ Rezumă textul în limita de n ($1/3$ din volumul textului) cuvinte.
- ✓ Formulează, în limita de un enunț, mesajul poeziei

Sinteză, integrare, evaluare

itemi

- ✓ Comentează, în 7-10 rînduri de text coerent, versurile date.
- ✓ Exprimă-ți, în spațiul rezervat, atitudinea față de relațiile dintre adolescenți, pornind de la situația descrisă în text.
- ✓ Elaborează textul unui anunț, reflectînd legenda dată.
- ✓ Redactează o invitație pentru un scriitor la serata care va avea loc în gimnaziu la 15 ianuarie, aranjînd textul în pagina de mai jos.
- ✓ Formulează două argumente pro sau contra vizionării spectacolelor televizate.

• Practica rațională și funcțională a limbii

Cunoaștere și înțelegere

itemi

- ✓ Citează 2 reguli de ortografie a substantivelor proprii, ilustrîndu-le prin cîte 2 exemple.
- ✓ Prezintă 10 denumiri de obiecte vestimentare.
- ✓ Scrie, în dreptul adjectivelor date, cîte 2 sinonime ale acestora.
- ✓ Unește fiecare cuvînt din coloana A cu definiția lui din coloana B.
- ✓ Numește 5 cuvinte neologice din domeniul tehnic.

Aplicare și analiză

itemi

- ✓ Înlocuiește cuvintele marcate în enunț prin cîte 1 sinonim potrivit contextului.
- ✓ Marchează, prin semnele grafice cunoscute, structura cuvintelor derivate date.
- ✓ Subliniază cuvintele marcate în conformitate cu funcția lor sintactică.
- ✓ Delimitează propozițiile în cadrul frazei, marcîndu-le prin linii oblice și cifre.
- ✓ Realizează acordul gramatical al articolelor posesive în îmbinările date.

Sinteză, integrare, evaluare

- ✓ Definește 2 sensuri cunoscute ale cuvîntului dat, fără a utiliza sinonime.
- ✓ Ilustrează polisemia cuvîntului dat în contexte / enunțuri adecvate.
- ✓ Dezvoltă enunțul dat prin 3 propoziții subordonate atributive.
- ✓ Transformă vorbirea directă din secvența citată în vorbire indirectă.

- ✓ Comentează, în spațiul rezervat, importanța semnelor de punctuație în comunicarea scrisă, analizând 2 exemple relevante.

- **Cultura comunicării**

Cunoaștere și înțelegere

itemi

- ✓ Numește exact 3 surse diferite de documentare, adecvate/utile pentru elaborarea unui referat la literatura română.
- ✓ Prezintă 3 din resursele informatice pe care le utilizezi independent pentru învățarea eficientă a limbii române.
- ✓ Descrie verbal, în spațiul rezervat, modalitatea de accesare și utilizare a unui suport audiovizual sau informatic.
- ✓ Marchează cu bifă, în lista propusă, titlurile surselor adecvate pentru informare la tema *Tipuri de dicționare*.
- ✓ Propune 3 formule de adresare diferite față de un adult cu care comunică la școală.

Aplicare și analiză

itemi

- ✓ Selectează, din articolul de dicționar dat, 3 expresii frazeologice.
- ✓ Transformă în text coerent informația din caseta tipografică dată.
- ✓ Transpune în formularul standardizat informația din legenda dată.
- ✓ Rezumă articolul de cultivare a limbii, specificând problema abordată și soluția propusă.
- ✓ Completează prin datele personale formularul de participare la concursul...,
- ✓ Introdu informația din biletul de călătorie cu trenul în schema alăturată.

Sinteză, integrare, evaluare

- ✓ Descrie strategia de documentare la un subiect dat, incluzând 2 surse tipărite și 3 surse electronice.
- ✓ Prezintă detaliat, în text coerent, sursa de documentare la care recurgi frecvent, argumentându-ți preferința.
- ✓ Formulează în scris 3 întrebări pentru un specialist în informatică, utilizând termenii adecvați în limba română.
- ✓ Redactează textul unui mesaj electronic, respectând legenda dată.
- ✓ Prezintă, în text scris coerent, în spațiul rezervat, 2 lucrări de portofoliu la limba română (note de lectură, conspecte, scheme de reper), produse *manu propria*.

7. CONȚINUTURI DE EVALUAT

Texte literare și nonliterare:

Cartea – obiect cultural. Structura cărții. Cartea ca mijloc de comunicare. Publicațiile periodice.

Texte literare și nonliterare.

Teme, subiecte, mesaje ale textului literar.

Temele literare: *Patria/Limba română*.

Familia / Școala.

Copilăria/Adolescența.

Universul/Natura.

Dragostea / Prietenia.

Călătorii / Lumi fantastice.

Timpul / Istoria.

Artistul / Ars poetica.

Narațiunea, descrierea, dialogul. Cronotopul.

Rezumatul. Planul de idei al textului.

Genuri și specii literare:

Proverbul, zicătoarea, ghicitoarea.

Legenda populară. Legenda cultă. Parabola.

Mitul. Miturile lumii antice.

Basmul popular. Basmul cult.

Balada cultă. Poemul eroic.

Snoava. Schița. Povestirea. Nuvela. Romanul.

Fabula.

Comedia. Specificul textului dramatic.

Personajul literar. Caracterizarea personajului literar. Portretul fizic și portretul moral. Personajele și relațiile dintre ele (principale, secundare, episodice; pozitive, negative, complexe);

Poezia lirică. Doina populară. Doina cultă.

Figuri de stil, tropi: epitetul, comparația, personificarea, metafora, metonimia, alegoria, antiteza, hiperbola, repetiția, gradația, enumerația, inversiunea, adresarea retorică, aliterația .

Orarul. Biografia. Autobiografia.

Rețeta. Instrucțiunea. Scrisoarea de felicitare. Fișa de bibliotecă.

Anunțul. Reportajul. Știrea. Conspectul. CV-ul.

Practica rațională și funcțională a limbii

Lexicul: Cuvântul. Definirea cuvântului. Structura morfemică a cuvântului: temă, rădăcină, prefix, sufix.

Familia lexicală.

Omonimia, sinonimia, antonimia, paronimia.

Vocabularul limbii române. Structura vocabularului. Vocabularul fundamental și masa vocabularului.

Modificări ale vocabularului. Îmbogățirea vocabularului prin mijloace interne: derivarea, compunerea, abrevierea, conversiunea.

Circulația cuvintelor în timp și spațiu. Arhaismele. Neologismele. Regionalismele.

Monosemia și polisemia. Sensul propriu și figurat.

Unitățile frazeologice.

Cîmpul lexical. Cîmpul semantic. Cîmpul derivativ.

Tipuri de dicționare. Serii de dicționare ale limbii române. Dicționarul explicativ. Dicționarul de sinonime. Dicționarul de antonime. Dicționarul de neologisme. Dicționarul enciclopedic. Dicționarul de locuțiuni și expresii.

Fonetica: Sunetul și litera. Consoanele, vocalele, diftongii și triftongii.

Silaba. Împărțirea cuvintelor în silabe.

Accentul fonetic. Ortoepia. Normele ortoepice.

Semnele ortografice. Semnele de punctuație. Dicționarul ortografic.

Morfologia: Părțile de vorbire flexibile.

Substantivul. Locuțiunea substantivală. Categoriile gramaticale. Ortografia. Funcțiile sintactice.

Articolul. Acordul articolului cu substantivul determinat. Ortografia.
Adjectivul. Locuțiunea adjectivală. Categoriile gramaticale. Ortografia. Funcțiile sintactice.
Pronumele. Clasificarea. Categoriile gramaticale. Ortografia. Funcțiile sintactice.
Numeralul. Clasificarea. Categoriile gramaticale. Ortografia. Funcțiile sintactice.
Verbul. Locuțiunea verbală. Categoriile gramaticale. Ortografia. Funcțiile sintactice.
Părțile de vorbire neflexibile.
Adverbul. Clasificarea. Locuțiunea adverbială. Categoria gradului de comparație. Ortografia. Funcțiile sintactice.
Prepoziția. Locuțiunea prepozițională. Clasificarea. Ortografia.
Conjuncția. Locuțiunea conjuncțională. Clasificarea. Ortografia.
Interjecția. Funcții sintactice. Ortografia.

Sintaxa: Sintaxa propoziției. Îmbinarea de cuvinte. Relațiile sintactice între cuvinte.
Părțile de propoziție. Clasificarea. Modalități de exprimare. Acordul gramatical.
Subiectul. Predicatul. Atributul. Complementul. Elemente necircumstanțiale (direct, indirect) și circumstanțiale (de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop).
Cuvintele, construcțiile și propozițiile incidente. Apoziția. Adresarea.
Sintaxa frazei. Fraza. Relații sintactice în frază. Tipurile de propoziții. Mijloace de realizare a relațiilor în frază.
Fraza formată prin coordonare.
Fraza formată prin subordonare. Clasificarea propozițiilor subordonate. Elementele de relație. Regulile de aplicare a semnelor de punctuație.
Vorbirea directă și indirectă. Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă.
Sinonimia și omonimia sintactică.

Cultura comunicării

Limba – principalul mijloc de comunicare umană. Specificul comunicării orale și scrise în diverse domenii de activitate. Circumstanțele comunicării.
Situția de comunicare. Parametrii comunicării verbale.
Situția de comunicare dialogată/monologată.

Originea limbii române. Caracterul latin al limbii române. Evoluția limbii române.
Limba literară/populară; limba vorbită/scrisă.
Stilurile funcționale ale limbii. Carențele de stil.
Producerea textului scris (tipuri de texte)
Mesajul telefonic. Mesajul electronic. Biletul. Notițele. Cererea, completarea formularelor tipizate, anunțul de reclamă, invitația.
Scrisoarea familială. Discursul de felicitare. Argumentarea. Meditația și reflecția. Eseul.
Povestirea. Descrierea (de natură; de localitate; de itinerar; de interior; de obiecte; de ființe; de activități).
Portretul. Dialogul.
Comentarea unui text liric / a unor secvențe. Comentarea unui fragment de text epic.
Rezumatul textului literar.

8. MATRICEA DE SPECIFICAȚII

DOMENII DE CONȚINUT	CUNOAȘTERE ȘI ÎNȚELEGERE	APLICARE ȘI ANALIZĂ	SINTEZĂ ȘI INTEGRARE	TOTAL
TEXTUL LITERAR ȘI NONLITERAR	4 PUNCTE 1 item	8 PUNCTE 2 itemi	8 PUNCTE 1 item	40%
PRACTICA RAȚIONALĂ ȘI FUNCȚIONALĂ A LIMBII	4 PUNCTE 1 item	8 PUNCTE (3+5 PENTRU CORECTITUDINE) 1 item	8 PUNCTE 2 itemi	40%
LIMBĂ ȘI COMUNICARE	2 PUNCTE 1 item	4 PUNCTE 2 itemi	4 PUNCTE 1 item	20 %
TOTAL	20%	40%	40%	100 %= 50 PUNCTE

9. MODEL DE TEST DOCIMOLOGIC

Citește textul și realizează următoarele sarcini:

Înainte de a vedea o țară sau un oraș străin, spre care merg pentru prima dată, am despre ele o imagine destul de precisă, de tipul reproducerii dintr-un album de artă. Dar, cum descrierile de peisaje, fie ele și citadine, sînt mai degrabă plicticoase, deși bucură ochiul, prefer să povestesc întîmplări cu oameni din călătoriile mele prin țări străine.

O întîmplare cu oameni de pe stradă în Elveția.

Aici prima vizită, din 1997, a fost complet ratată, deși mă așteptam să dau de o țară ca un ceas elvețian. Toate mi-au mers pe dos, începînd de la aeroport, cînd mi-am găsit bagajul deschis și risipit pe jos, și pînă la restul care mi se dădea greșit în magazine sau la pachetul de ceai pe care l-am cumpărat, cu termenul de garanție tăiat discret cu foarfeca, de pe eticheta rămasă asimetrică. Dar o întîmplare cu deosebire neplăcută a fost cînd, întrebînd o doamnă, pe stradă, cum se procedează cu un automat de timbre cu care nu mă descurcam, mi-a răspuns rece: „Scrie acolo!” și s-a îndepărtat fără alt comentariu. A trebuit să treacă timp ca să-i acord circumstanțe atenuante și să-mi zic, că, poate, femeia nu trimitea scrisori și, din orgoliu, nu voia să recunoască față de o străină că nu știe nici ea.

Însă la a doua vizită, după aproape zece ani, ca-ntr-o poveste pedagogică, întîmplările rele din prima au fost, rînd pe rînd, bifate în cheie pozitivă. În avion prima, apoi în magazine, apoi – și doar la asta mă opresc – în fața automatului de timbre. Nici de data asta nu m-am descurcat, deși, vorba doamnei, am citit cu atenție instrucțiunile. Am pus bănuțul, dar timbrul n-a vrut să se arate. Atunci s-a apropiat de mine un localnic – părea un funcționar aflat în pauza de masă - și mi-a cerit permisiunea să mă ajute. Și-a scos ochelarii, a citit, a apăsat pe butoane, n-a izbutit, a scos o monedă din propriul buzunar, a refăcut mișcările și, minune, au apărut două timbre. Mi le-a dat mie pe amîndouă. Și mi-a plăcut: pe chip i se citea pur și simplu bucuria că a ajutat pe cineva.

Ioana Pârvulescu
(300 de cuvinte)

I. Textul literar

1. Răspunde în enunțuri complete la întrebările de mai jos.

- În ce țară a avut loc întîmplarea cu automatul de timbre?
- Ce trebuia să citească atent cel care voia să cumpere timbre?
- Peste cîți ani a avut loc cea de-a doua întîmplare?
- Cine a ajutat-o să cumpere timbre?

4 puncte

2. Rezumă textul dat, în limita de 90-100 de cuvinte.

5 puncte

3. Formulează în cîte un enunț tema literară și mesajul textului dat.

3 puncte

4. Elaborează un text coerent de 7-10 rînduri, în care îți exprimi punctul de vedere asupra situației cînd apelezi la ajutorul cuiva necunoscut, pe stradă, aducînd 3 argumente.

8 puncte

II. Practica rațională și funcțională a limbii

5. Numește 4 trăsături de caracter.

4 puncte

6. Efectuează analiza sintactică a enunțului, completând spațiile cu termenii adecvați:
*Dar, /¹ cum descrierile de peisaje, /² fie ele și citadine, /³ sînt mai degrabă plicticoase, /² deși bucură
ochiul, /⁴ prefer /¹ să povestesc întâmplări cu oameni din călătoriile mele prin țări străine. /⁵*

- Propoziția a IV-a este o subordonată .....
- Să povestesc* este la modul .....
- Ca parte de vorbire, *străine* este .....

3 puncte

7. Construiește un dialog din 4 replici, ce ar putea avea loc între scriitoarea Ioana Pârvulescu și localnicul care i-a venit în ajutor.

4 puncte

8. Descrie, în 5-7 rînduri, un obiect dintre rechizitele școlare, pe care l-ai utilizat recent.

4 puncte

III. Cultura comunicării

9. Numește exact 2 surse diferite de documentare pentru elaborarea unui referat despre activitatea unui scriitor.

2 puncte

10. Citește recomandările de mai jos și rescrie informațiile solicitate:

Facebook-ul se poate întoarce împotriva ta dacă nu știi să îl folosești, dar poate fi de un real folos dacă alegi să îl folosești cu cap.

- ✓ Îți poate da acces la persoane pe care nu ai cum să le întâlnești.
- ✓ Îți poate da acces la oportunități pe care nu le-ai fi găsit vreodată.
- ✓ Îți poate furniza informație de mare valoare, dacă urmărești activitatea persoanelor care trebuie.

- Cunoaște oameni noi.
- Poartă conversații interesante și inteligente.
- Află lucruri noi sau cere recomandări.
- Conectează-te cu oameni de la care ai vrea să înveți.
- Fă-te remarcat în mod pozitiv, pune întrebări pertinente prin mesaje private.
- Caută oportunități de învățare.
- Reconectează-te cu prieteni vechi sau de care nu ai cum să dai.
- Nu spune prea multe despre tine.
- Creează-ți rețeaua potrivită.
- Îmbrățișează tehnologia.

Gabriel Nechita

- Două lucruri noi pe care le poți face pe facebook sînt:.....
- Nu se recomandă să .....pe facebook.

2 puncte

11. Explică într-un enunț sensul recomandării ”Caută oportunități de învățare”.

2 puncte

12. Scrie, în spațiul rezervat, textul unui anunț, în conformitate cu legenda alăturată și rigorile de aranjare în pagină.

Vasile Rotaru, locuitor al satului Poiana, raionul Edineț, dăruiește puieți de trandafir altoit consătenilor interesați.

4 puncte

BAREM ANALITIC

Item	Răspuns corect / posibil	Criterii de evaluare /Punctaj
<p>1. Răspunde în enunțuri complete la întrebările de mai jos.</p> <p>e) În ce țară a avut loc întâmplarea cu automatul de timbre?</p> <p>f) Ce trebuia să citească atent cel care voia să cumpere timbre?</p> <p>g) Peste câți ani a avut loc cea de-a doua întâmplare?</p> <p>h) Cine a ajutat-o să cumpere timbre?</p>	<p>a) Întâmplarea cu automatul de timbre avut loc în Elveția.</p> <p>b) Cel care voia să cumpere timbre trebuia să citească atent instrucțiunea.</p> <p>c) Cea de-a doua întâmplare a avut loc peste zece ani.</p> <p>d) Un trecător a ajutat-o să cumpere timbre.</p> <p>Notă. Sînt posibile diferite variante de structurare!</p>	<p>4 puncte 1x4 Cîte 1 p. pentru fiecare răspuns corect, formulat ca enunț complet.</p>
<p>2. Rezumă textul dat, în limita de 90-100 de cuvinte.</p>	<p>Se va accepta drept răspuns corect un text care:</p> <ul style="list-style-type: none"> - va prezenta fidel informația; - va cuprinde secvențele esențiale ale textului; - va omite detaliile neesențiale; - va fi coerent gramatical; - va respecta limita de întindere. 	<p>5 puncte Cîte 1 pct. pentru fiecare dintre cerințele enumerate.</p>
<p>3. Formulează în cîte un enunț tema literară și mesajul textului dat.</p>	<p>Se va accepta un răspuns formulat în termeni de temă literară și de mesaj raportat la aceasta: <i>Tema literară a textului este „Călătoria”. Mesajul textului este că într-o</i></p>	<p>3 puncte: 1 punct pentru identificarea temei literare. 1 punct pentru raportarea mesajului la temă. 1 punct pentru formularea</p>

	<i>călătorie nu trebuie să judeci despre o țară după o singură/primă impresie.</i>	adecvată a mesajului.
4. Elaborează un text coerent de 7-10 rînduri, în care îți exprimi punctul de vedere asupra situației cînd apelezi la ajutorul cuiva necunoscut, pe stradă, aducînd 3 argumente.	Se va accepta un text în care: - este clar exprimată opinia personală; - este reperată situația cînd apelăm la ajutorul cuiva necunoscut; - sînt 3 argumente valide și logice; - textul este coerent; - se respectă limita de întindere.	8 puncte: 1 punct pentru exprimarea clară a punctului de vedere. 1 punct pentru explorarea cuvintelor-cheie ale formulei: <i>a apela, ajutor, necunoscut, stradă</i> . 3 (3x1) puncte pentru fiecare argument valid. 2 puncte pentru coerența (1) și logica textului (1). 1 punct pentru respectarea limitei de întindere.
5. Numește 4 trăsături de caracter.	Se vor accepta orice substantive care numesc trăsături de caracter.	4 puncte Cîte 1 punct pentru fiecare denumire corectă.
6. Efectuează analiza sintactică a enunțului, completînd spațiile cu termenii adecvați: <i>Dar, /¹ cum descrierile de peisaje, /² fie ele și citadine, /³ sînt mai degrabă plicticoase, /² deși bucură ochiul, /⁴ prefer /¹ să povestesc întâmplări cu oameni din călătoriile mele prin țări străine. /⁵</i>	a) Propoziția a IV-a este o subordonată <i>concesivă</i> . b) <i>Să povestesc</i> este la modul <i>conjunctiv</i> . c) Ca parte de vorbire, <i>străine</i> este adjectiv.	3 puncte Cîte 1 punct pentru fiecare răspuns corect.
7. Construiește un dialog din 4 replici, ce ar putea avea loc între scriitoarea Ioana Pârvulescu și localnicul care i-a venit în ajutor.	Se va accepta un dialog din care se vede că doi adulți vorbesc despre funcționarea automatului de timbre. Se respectă limita de întindere de 4 replici.	4 puncte Cîte 1 punct pentru fiecare replică. 4 puncte (1x4)
8. Descrie, în 5-7 rînduri, un obiect dintre rechizitele școlare, pe care l-ai utilizat recent.	Se va accepta un text coerent în care obiectul descris este prezentat cu respectarea exigențelor față de textul-descriere.	4 puncte 1 punct pentru că obiectul descris ține de rechizitele școlare și este numit corect. CRITERIU ELIMINATORIU

		1 punct pentru că textul respectă rigorile descrierii. 1 punct pentru logica și coerența textului. 1 punct pentru respectarea limitei de întindere.
9. Numește <u>exact</u> 2 surse diferite de documentare pentru elaborarea unui referat despre activitatea unui scriitor.	Se vor accepta oricare 2 surse diferite, numite exact și potrivite subiectului (de exemplu, <i>Dicționarul scriitorilor români</i> , www.wikipedia.org , www.scriitori.romani.contemporani.com etc.)	2 puncte (1x2) Cîte 1 punct pentru fiecare titlu sau adresă dată corect, în limita celor solicitate.
10. Citește recomandările de mai jos și rescrie informațiile solicitate:	a) Două lucruri noi pe care le poți face pe facebook sînt: ORICARE DINTRE INFORMAȚII ESTE CORECTĂ , cu excepția p.8. b) Nu se recomandă să <i>spui prea multe despre tine</i> pe facebook.	2 puncte (1x2) Cîte 1 punct pentru fiecare informație dedusă corect, în limita celor solicitate. Punctul se va acorda numai în condiția rescrierii corecte și exacte a informației, <u>trecînd verbele de la imperativ la conjunctiv</u> .
11. Explică într-un enunț sensul recomandării ”Caută oportunități de învățare”.	Orice răspuns în care, într-un enunț finit, se explică perceperea individuală a recomandării.	2 puncte (1x2) 1 punct pentru explicarea sensului acestei recomandări. 1 punct pentru esența de conținut, raportată la învățarea din Facebook, a enunțului.
12. Scrie, în spațiul rezervat, textul unui anunț, în conformitate cu legenda alăturată și rigorile de aranjare în pagină.	Se va accepta un text care va conține: Titlul textului (ANUNȚ), fără semne de punctuație după titlu, descrierea situației, în conformitate cu legenda, indicarea datelor de contact ale solicitantului. Vasile Rotaru, locuitor al satului Poiana, raionul Edineț, dăruiește puieti de trandafir altoit consătenilor interesați.	4 puncte 1 punct pentru corespunderea structurii / tipului de text (titlu, informație, date de contact). 1 punct pentru respectarea datelor legendei (esența ofertei, semnătura). 1 punct pentru modificarea textului de la persoana a III-a la persoana I-a. 1 punct pentru aranjarea în pagină (evidențierea titlului,

	spațierea alineatelor).
5 pct. se vor atribui pentru aspectul de limbă al lucrării, în descreștere: 5 pct. – impecabil, ortografic, punctuațional și stilistic; 4 pct. 1 – 2 greșeli de ortografie, punctuație, stil în total; 3 pct. 3 – 4 greșeli de ortografie, punctuație, stil în total; 2 pct. 5 – 6 greșeli de ortografie, punctuație, stil în total; 1 pct. 7 – 8 greșeli de ortografie, punctuație, stil în total. 0 pct. pentru depășirea limitei de 8 greșeli de ortografie, punctuație, stil. Notă : Punctajul dat se atribuie numai în cazul realizării itemilor 1, 2, 4, 5, 8, 11, 12. Lipsa totală sau parțială a răspunsurilor la acești itemi nu permite acordarea punctajului maxim pentru corectitudine.	

11. BIBLIOGRAFICE

1. B.I.E.F.; Gerard, Francois-Marie, Pacearcă, Ștefan. *Evaluarea competențelor: ghid practic*. București: Aramis Print, 2012. ISBN 978-973-679-935-8. 208 p.
2. *Cadrul european comun de referință pentru limbi: învățare, predare, evaluare* /Comitetul Director pentru Educație “Studierea limbilor și cetățenia europeană”; trad. din lb. fr. de Gheorghe Moldovanu. Chișinău: S. n., 2003. ISBN 9975-78-259-0. 204 p.
3. Cartaleanu, Tatiana. *Dictarea în școală: formarea și evaluarea competențelor*. Chișinău: Arc, 2014. ISBN 978-9975-61-783-3. 168 p.
4. Cucuș, Constantin. *Teoria și metodologia evaluării*. Iași: Polirom, 2008. ISBN 978-973-46-0936-9. 272 p.
5. *Curriculum școlar pentru disciplina Limba și literatura română. Clasele a V-a – a IX-a*. Chișinău: Lyceum, 2010. 80 p.
6. *Limba și literatura română. Ghid de implementare a curriculumului modernizat*. Chișinău: Lyceum, 2011. 103 p.
7. Lisievici, Petru, *Evaluarea în învățământ. Teorie, practică, instrumente*, București, Aramis, 2002.
8. Meyer, Genevieve, *De ce și cum evaluăm*, Iași, Polirom, 2000.
9. Pamfil, Alina. *Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise*. Ediția a 3-a. Pitești: Paralela 45, 2006. ISBN (10) 973-697-669-6; ISBN (13) 978-973-697-669-8. 230 p.
10. Rey, Bernard; Defrance, Anne; Pacearcă, Ștefan; Carette, Vincent; Kahn, Sabine. *Competențele în școală: formare și evaluare*. București: Aramis Print, 2012. ISBN 978-973-679-932-7. 176 p.
11. Vogler, Jean (coord.), *Evaluarea în învățământul preuniversitar*. Iași, Polirom, 2000.